

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

PREHEAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie IV./2021
Plénum

Nález:

spisová značka	PL. ÚS 6/2018
populárny názov	Stanovisko člena súdnej rady
sudca spravodajca	Ivan Fiačan
druh konania	konanie o súlade právnych predpisov
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	17.03.2021
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 141a ods. 5 písm. b Ústava Slovenskej republiky čl. 141a ods. 5 písm. c Ústava Slovenskej republiky čl. 141a ods. 5 písm. d Ústava Slovenskej republiky čl. 2 ods. 2 Ústava Slovenskej republiky čl. 1 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 30 ods. 4 zákon č. 185/2002 Z. z. o Súdnej rade Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov § 6 ods. 12 Ústava Slovenskej republiky čl. 141a ods. 6 Ústava Slovenskej republiky čl. 141a ods. 1 písm. b Ústava Slovenskej republiky čl. 141a ods. 1 písm. d Ústava Slovenskej republiky čl. 141a ods. 5 písm. f Ústava Slovenskej republiky čl. 141a ods. 5 písm. i zákon č. 185/2002 Z. z. o Súdnej rade Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov § 3 ods. 2 Ústava Slovenskej republiky čl. 141a ods. 2 Ústava Slovenskej republiky čl. 141a ods. 11 Ústava Slovenskej republiky čl. 141a ods. 1 písm. c Ústava Slovenskej republiky čl. 141a ods. 5 písm. e Ústava Slovenskej republiky čl. 141a ods. 5 písm. g
analytická právna veta	Na základe ustanovení čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 141a ods. 5 písm. b), c), d), e), f), g) a i) [aktuálne čl. 141a ods. 6 písm. b), c), d), e), a h)] a čl. 141a ods. 6 (aktuálne čl. 141a ods. 7) ústavy nemožno vylúčiť, aby člen súdnej rady publikoval svoje <i>vlastné stanovisko</i> vznesené na súdnej rade. Ústava je neutrálna vo vzťahu k takémuto stanovisku. <i>Vlastné stanovisko</i> je však kompatibilné s konfiguráciou, spôsobom rozhodovania a účelom súdnej rady a s princípom demokracie
skutkový stav a základné fakty	Ústavnému súdu bol doručený návrh predsedu Súdnej rady Slovenskej republiky na začatie konania o vyslovení nesúlady dvoch noriem zo zákona č. 185/2002 Z. z. o Súdnej rade Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 152/2017 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej aj „zákon o súdnej rade“), a to:

	<p>1.1. nesúlاد ustanovenia § 3 ods. 2 druhej vety zákona o súdnej rade („národná rada, prezident a vláda ustanovuje za člena súdnej rady spravidla osobu, ktorá nie je sudcom“) s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 30 ods. 4, čl. 141a ods. 1 písm. b), c) a d) [aktuálne, v čase rozhodovania čl. 141a ods. 2 písm. c), d) a e)], čl. 141a ods. 2 (aktuálne čl. 141a ods. 3) a čl. 141a ods. 11 (aktuálne čl. 141a ods. 10) ústavy, teda normy, ktorá usmerňuje národnú radu, prezidenta a vládu tak, aby ustanovovali do súdnej rady v zásade nesudcov, resp. normy, ktorá stanovuje, aby sudca všeobecného súdu mohol byť národnou radou, prezidentom a vládou nominovaný do súdnej rady skôr výnimočne, a to z dôvodu, že takúto nomináciu ústavný text priamo nezakazuje a že to znevýhodňuje sudcov v rovnom prístupe k verejnej funkcii a obmedzuje národnú radu, prezidenta a vládu v možnosti výberu členov, a</p> <p>1.2. nesúlاد ustanovenia § 6 ods. 12 zákona o súdnej rade („člen súdnej rady má právo, aby sa jeho stanovisko vznesené počas zasadnutia súdnej rady pripojilo k rozhodnutiu súdnej rady; toto stanovisko sa zverejňuje rovnako ako uznesenie súdnej rady“) s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 141a ods. 5 písm. b), c), d), e), f), g) a i) [aktuálne čl. 141a ods. 6 písm. b), c), d), e), a h)] a čl. 141a ods. 6 (aktuálne čl. 141a ods. 7) ústavy, pretože rozhodnutia súdnej rady sa neodôvodňujú a stanovisko člena súdnej rady odhaľuje hlasovanie v súdnej rade, teda normu, ktorá umožňuje členom súdnej</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Ústavný súd objasňuje, že zo zákona o súdnej rade a z doterajšej judikatúry ústavného súdu založenej na interpretácii čl. 30 ods. 4 ústavy vyplýva, že <i>prijaté uznesenia súdnej rady spolu so zápisnicami z hlasovania, zápisnicami zo zasadnutia súdnej rady a zvukovými záznamami zo zasadnutí súdnej rady pokrývajú ústavné štandardy nearbitrárnosti</i>, z čoho však nemožno odvodiť, že sú vylúčené iné formy spoznávania rozhodnutí súdnej rady. Súdna rada má ústavnú zodpovednosť riadne prerokovať každý navrhnutý bod a vecou sa zaoberať. Vyplýva to z jej inštitucionálnych povinností stanovených v ústave a sprostredkované zo základného práva na rovný prístup k verejným funkciám osôb, o ktorých súdna rada rozhoduje. Zákonodarca túto ústavnú zodpovednosť konkretizuje v napadnutom ustanovení § 6 ods. 12 zákona o súdnej rade tým, že každý člen má možnosť v osobitnej forme formulovať pozíciu, ktorá už v podstate odznela na rokovaní súdnej rady. Zákonodarca tým povzbudzuje už spomínanú deliberáciu v súdnej rade. Na tomto mieste je dôležité uviesť, že nový zákon o ústavnom súde upravuje konanie o sťažnosti proti uzneseniu súdnej rady. Podľa § 204 ods. 1 zákona o ústavnom súde <i>pred rozhodnutím vo veci samej si predseda ústavného súdu vyžiada stanovisko súdnej rady, ku ktorému je súdna rada povinná pripojiť podklad Národného bezpečnostného úradu, napadnuté uznesenie súdnej rady, zápisnicu z hlasovania súdnej rady, zápisnicu zo zasadnutia súdnej rady a zvukový záznam zo zasadnutia súdnej rady</i> (je potrebné poznamenať, že ústavný súd nálezom sp. zn. PL. ÚS 21/2014 vyhlásil obdobný § 74db ods. 1 v predchádzajúcom zákone o ústavnom súde za nesúladný, ale nie pre nesúladnosť zvukového záznamu ako takého). Z uvedeného vyplýva, že zákonodarca potvrdil závery nálezu sp. zn. II. ÚS 29/2011 v tom smere, že rozhodnutia súdnej rady sú justifikované <i>zápisnicou z hlasovania súdnej rady, zápisnicou zo zasadnutia súdnej rady a zvukovým záznamom zo zasadnutia súdnej rady</i>, a na základe týchto materiálov môže ústavný súd v danom konaní posúdiť ústavnosť uznesenia súdnej rady. Vo vzťahu k argumentu navrhovateľa v bode 12 možno upresniť, že v náleze sp. zn. II. ÚS 29/2011 sa táto justifikácia viaže aj na ustanovenie o odlišnom (vlastnom) stanovisku (porov. bod 10.2 i.f. nálezu II. ÚS 29/2011).</p> <p>Ústavný súd sa domnieva, že jedným z dôvodov brojenia za úplnú absenciu „odôvodnenia“ aktov súdnej rady je skutočnosť, že zástancovia tohto názoru predpokladajú, že by malo ísť o odôvodnenie, ktoré sa nelíši od tradičného odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Ústavný súd, berúc do úvahy aktuálny trend až nadužívania požiadavky na odôvodňovanie aj ne-justičných aktov, považuje za užitočné dať do súvisu štandardy nearbitrárnosti medzi (a) tradičným súdnym</p>

odôvodnením a (b) postupom súdnej rady rozhodujúcej o personálnych a iných otázkach. Tradičné súdne odôvodnenie je vysoko formalizované a viaže sa na zaužívanú prax súdu rozdelenú do dvoch tematických okruhov: dokazovanie skutkového stavu a právne posúdenie. Oproti tomu požiadavky na nearbitrárnosť rozhodnutí súdnej rady nie sú formalizované, neexistujú žiadne povinné tematické okruhy, s ktorými sa súdna rada musí vysporiadať. Súdna rada neodôvodňuje tradičným spôsobom, ale zo súboru zdrojov je rámcovo poznateľné, akými úvahami sa spravuje. ....

Ústavný súd ďalej upresňuje, že *vlastné stanovisko* nie je v právnej úprave súdnej rady úplnou novinkou. V pôvodnej podobe bolo zavedené zákonom č. 476/2011 Z. z. s účinnosťou od 1. januára 2012, a to v tomto znení § 6 ods. 8: „Člen súdnej rady, ktorý nesúhlasí s uznesením súdnej rady, má právo, aby sa jeho odlišné stanovisko pripojilo k rozhodnutiu súdnej rady; toto stanovisko sa zverejňuje rovnako ako uznesenie súdnej rady.“ Členovia súdnej rady uvedené právo využívali a ich odlišné stanoviská k uzneseniam sú k dispozícii na webstránke súdnej rady. Odlišné stanovisko bolo s účinnosťou od 1. septembra 2014 zrušené zákonom č. 195/2014 Z. z. (prelomené veto prezidenta). Zákom č. 152/2017 Z. z. bola s účinnosťou od 1. júla 2017 úprava stanoviska pozmenená a aktuálne sa nachádza v novom, v tomto konaní skúmanom, § 6 ods. 12: „Člen súdnej rady má právo, aby sa jeho stanovisko vznesené počas zasadnutia súdnej rady pripojilo k rozhodnutiu súdnej rady; toto stanovisko sa zverejňuje rovnako ako uznesenie súdnej rady.“ Ako vyplýva z nového znenia, v zásade nemá ísť o neskoršie, dodatočne vyjadrené stanovisko, ale o nadviazanie na myšlienky, ktoré už boli na súdnej rade vyslovené, a ich rozvinutie, pričom zákon očakáva, že sú vyslovené. Zákon tu umožňuje, aby každý člen súdnej rady mohol vďaka písomnej forme (*Verba volant, scripta manent*) presne a štruktúrované vyjadriť názory vyslovené v diskusii na súdnej rade. Zákon už nehovorí len o nesúhlase s uznesením ako v pôvodnej právnej úprave.

Odlišné stanovisko na ústavnom súde samotnom sa stalo jednou z črt konštitucionalizmu od 90. rokov [porov. Kelemen, K. (2013). Dissenting Opinions in Constitutional Courts. *German Law Journal*, 14(8), 1345-1371; Kelemen, K. The Road from Common Law to East-Central Europe: The Case of the Dissenting Opinion (October 2010).; Sunstein, Cass R. Why Societies Need Dissent. Harvard Univ. Press, 2005]. Rozhodovanie ústavného súdu sa líši od rozhodovania ostatných súdov tým, že sa pri ňom aplikujú široké klauzuly ústavného textu a musia sa vyvažovať ľudské práva a verejný záujem. Práve pre tieto rozhodnutia so zásadným spoločenským významom majú sudcovia ústavných súdov legitimitu parlamentnú, resp. prezidentskú. Pre pluralitnú spoločnosť je úľavou, ak jej časť vie, že niektorý ústavný sudca zdieľa jej názor, aj keď je v danom čase menšinový. Rozhodujúci sudca sa môže rozhodovať autentickejšie, ak vie, že môže zdieľať so spoločnosťou či právnickým publikom svoj menšinový názor. Dissent hovorí k budúcnosti, čo je dôležité pre vývoj myslenia (porov. Uber. R.: Ruth Bader Ginsburg at the Supreme Court: Oral Arguments, Majority Opinions and Dissents, Mammoth Publishing, 2019; Nakladateľstvo Brill vydalo disenty viacerým sudcom z ICJ alebo EŠLP – <https://brill.com/view/serial/JUDG>). Dissent dodáva veciam naratívnosť, príbeh, humanizuje často neosobné vyznenie rozhodovacej činnosti, čím posilňuje demokraciu. A taktiež ústavný súd pozná sám seba lepšie, ak pozná disenty svojich sudcov. Dissent nie je prítomný v tých právnych kultúrach, v ktorých je významná jednota rozhodovania, ako je to pri Súdnom dvore Európskej únie, alebo v tých právnych kultúrach, ktoré akcentujú objektivnosť objektivného práva, napr. Francúzsko. Sudca Najvyššieho súdu USA Antonin Scalia z pohľadu jednotnosti k dissentu uviedol: «*I am something of a contrarian, I suppose. I feel less comfortable when everybody agrees with me. I say, 'I better reexamine my position!' I probably believe that the worst opinions in my court have been unanimous. Because there's nobody on the other side pointing out all the flaws*“ – „Myslím, že som čosi ako „večný nespokojenec“. Cítim sa menej komfortne, ak som mnou všetci súhlasia. Poviem si – mal by som lepšie premyslieť môj názor. Mám tušenie, že najhoršie rozhodnutia môjho súdu boli jednomyselné, pretože nie je nikto, kto by upozornil na všetky chyby.» Dissent

	<p>síce odkrýva „nejednotnosť“ resp. potláča pocit jedinej správnej právnej odpovedi – nachádzania jediného objektívneho práva, ale zároveň posilňuje vedomie, že rozhodnutie vznikalo výlučne na základe úprimnej výmeny a súťaže argumentov. Tieto úvahy o disente na ústavnom súde sú v podstate platné aj pre súdnu radu.</p> <p>Ústavný súd musí ešte zasadiť inštitút vlastného stanoviska člena súdnej rady do rámca odlišných stanovísk v celom právnom poriadku Slovenskej republiky.</p> <p>Ústavný súd taktiež zasadí inštitút <i>vlastného stanoviska</i> člena súdnej rady do rámca odlišných stanovísk v zahraničných právnych úpravách u iných orgánov, než sú ústavné a všeobecné súdy. Odlišné stanoviská obvykle spájame s justičnými autoritami. Zahraničné právne úpravy však poznajú dissent tak pri expertných telesách – typicky pre bankové rady centrálnych bánk [Jansen, David-Jan and Moessner, Richhild, Communicating Dissent on Monetary Policy: Evidence from Central Bank Minutes (May 17, 2016). De Nederlandsche Bank Working Paper No. 512.], ako aj pri vyslovení demokratických – vôľových telesách, akými sú výbory parlamentu, napríklad minority report v parlamente Spojeného kráľovstva [porov. časť 6, kapitola 38 In: May, Thomas Erskine & Natzler, David, (editor.) & Hutton, Mark, (Clerk of the Journals, House of Commons), (editor.) (2019). Erskine May's treatise on the law, privileges, proceedings and usage of Parliament (Twenty-fifth edition). LexisNexis, London].</p> <p>Ústavný súd uzatvára, že ústava označenými referenčnými normami nevyklučuje, aby člen súdnej rady publikoval svoje <i>vlastné stanovisko</i> vznesené na súdnej rade. Ústava je neutrálna vo vzťahu k takémuto stanovisku. <i>Vlastné stanovisko</i> je však kompatibilné s konfiguráciou, spôsobom rozhodovania a účelom súdnej rady a s princípom demokracie (čl. 1 ods. 1 ústavy). Preto ústavný súd rozhodol tak, ako je uvedené v bode 2 výroku tohto nálezu.</p>
použitie odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	zákon č. 185/2002 Z. z. o Súdnej rade Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
klúčové slová	odlišné stanovisko Súdna rada Slovenskej republiky rozhodnutie-odôvodnenie

Spracovalo Analytické oddelenie Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.